

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 529
Warszawa, 5 lutego 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 203 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

**- w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Janusza Zemke.

(-) Bartosz Arłukowicz; (-) Marek Balicki; (-) Marek Borowski; (-) Tomasz Garbowski; (-) Zdzisława Janowska; (-) Krystyna Łybacka; (-) Wacław Martyniuk; (-) Zbigniew Matuszczak; (-) Wojciech Olejniczak; (-) Wiesław Andrzej Szczepański; (-) Jerzy Szmajdziński; (-) Jerzy Wenderlich; (-) Jan Widacki; (-) Marek Wikiński; (-) Janusz Zemke.

UCHWAŁA
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia ..... 2006 r.

w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1.

W uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 134 wyrazy „przestępstwo naruszenia tajemnicy państwowej i służbowej” zastępuje się wyrazami „przestępstwo naruszenia tajemnicy państwowej lub służbowej”;
- 2) w art. 138 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:
  - „3. Komisja uchwała regulamin Komisji określający szczegółowy tryb działania i pracy Komisji oraz podejmowania przez nią rozstrzygnięć.
  4. Dostęp członków Komisji do informacji niejawnych stanowiących tajemnicę państwową określają przepisy ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 149, poz. 1078).”;
- 3) w art. 139 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
  - „3. Przewodniczący Komisji zaprasza osoby inne niż określone w art. 153 ust. 1 do wzięcia udziału w pracach Komisji za pośrednictwem albo po powiadomieniu Marszałka Sejmu oraz w razie potrzeby Prezesa Rady Ministrów, Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz ministra powołanego w celu sprawowania nadzoru nad działalnością służb specjalnych.”;
- 4) w art. 141:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
    - „1. Protokoły z posiedzeń Komisji do Spraw Służb Specjalnych stanowią tajemnicę państwową albo służbową, z wyjątkiem protokołów z jawnych posiedzeń wspólnych odbywanych z innymi komisjami.”;
  - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
    - „3. Komisja może ustalić dla prasy, radia i telewizji komunikat z posiedzenia Komisji, w miarę potrzeby konsultując jego treść z Ministrem Obrony Narodowej, ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefem Agencji Wywiadu, Szefem Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefem Służby Wywiadu Wojskowego, Szefem Centralnego Biura Antykorupcyjnego lub ministrem powołanym w celu sprawowania nadzoru nad działalnością służb specjalnych.”;

5) art. 142 otrzymuje brzmienie:

„Art. 142. Z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów niniejszego rozdziału oraz regulaminu Komisji, do Komisji do Spraw Służb Specjalnych i posłów do niej wybranych stosuje się odpowiednio przepisy regulaminu Sejmu. Służbami specjalnymi w rozumieniu niniejszego regulaminu są: Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Służba Kontrwywiadu Wojskowego, Służba Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne.”;

6) w załączniku do regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej - „Przedmiotowy zakres działania komisji sejmowych”:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) do Spraw Służb Specjalnych należy opiniowanie projektów ustaw, rozporządzeń, zarządzeń oraz innych aktów normatywnych dotyczących służb specjalnych, w tym regulujących działalność tych służb, opiniowanie kierunków działań i rozpatrywanie corocznych sprawozdań szefów służb specjalnych, opiniowanie projektu budżetu w zakresie dotyczącym służb specjalnych, rozpatrywanie corocznego sprawozdania z jego wykonania oraz innych informacji finansowych służb specjalnych, opiniowanie wniosków w sprawie powołania i odwołania poszczególnych osób na stanowiska szefów służb specjalnych i ich zastępców, zapoznawanie się z informacjami służb specjalnych o szczególnie istotnych wydarzeniach z ich działalności, w tym dotyczących nieprawidłowości i naruszeń prawa przez służby specjalne w zakresie działań tych służb, poprzez dostęp i wgląd do informacji, dokumentów i materiałów uzyskanych w wyniku wykonania zadań ustawowych, zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych; ocena współdziałania służb specjalnych z innymi organami, służbami i instytucjami uprawnionymi do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych w zakresie podejmowanych przez nie działań dla ochrony bezpieczeństwa państwa, ocena współdziałania służb specjalnych z Siłami Zbrojnymi, organami administracji rządowej, organami ścigania i innymi instytucjami państwowymi oraz organami jednostek samorządu terytorialnego, właściwymi organami i służbami specjalnymi innych państw, ocena ochrony informacji niejawnych oraz badanie skarg dotyczących działalności służb specjalnych;”.

Art. 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

Konieczność przyjęcia projektowanych zmian wynika przede wszystkim z faktu utworzenia w Polsce kilku nowych służb specjalnych oraz potrzeby istotnego zwiększenia kontroli parlamentarnej nad tymi służbami. W ostatnich latach w miejsce Urzędu Ochrony Państwa oraz Wojskowych Służb Informacyjnych zostały powołane: Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu oraz Służba Wywiadu Wojskowego i Służba Kontrwywiadu Wojskowego. Powstała także nowa służba – Centralne Biuro Antykorupcyjne. Zmiany te nie znajdują jednak wyrazu w obowiązującym obecnie regulaminie Sejmu RP.

Ponad 10-letnie funkcjonowanie Komisji ds. Służb Specjalnych wskazuje także na konieczność rozszerzenia katalogu aktów prawnych opiniowanych przez Komisję. Do tej pory, Komisja opiniowała projekty ustaw oraz aktów wykonawczych do nich, tj. rozporządzeń i zarządzeń. Nie było wprost podstaw prawnych, które pozwalałyby Komisji na opiniowanie innych, niż wspomniane, aktów prawnych kluczowych dla funkcjonowania służb specjalnych, jak różnego rodzaju instrukcji i wytycznych.

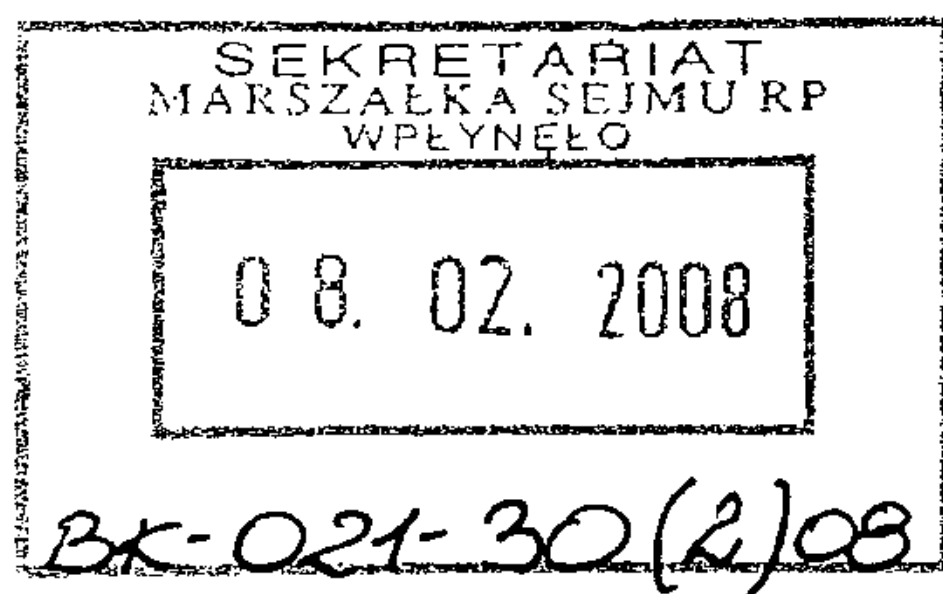
Funkcjonowanie służb, a zwłaszcza ewentualne zarzuty dotyczące w nim nieprawidłowości budzą wyjątkowo żywe zainteresowanie opinii publicznej. Wydaje się zatem konieczne, by komisja mogła rozpatrywać stosowne informacje służb specjalnych, w tym dotyczące ewentualnych nieprawidłowości i naruszeń przez nie prawa. Zapewnienie skuteczności tej formy parlamentarnej kontroli wymaga zapewnienia członkom Komisji szerszego dostępu nie tylko do informacji, ale także do dokumentów i materiałów uzyskanych przez służby. Wnioskodawcy nie przewidują jednak, aby członkowie komisji mieli umożliwione dostęp do danych, które pozwalałyby na identyfikację tajnych osobowych źródeł informacji służb. Osoby takie powinny mieć zapewnioną pełną ochronę prawną, z ustawowymi wyjątkami przewidzianymi dla wymiaru sprawiedliwości.

Pozostałe zmiany mają charakter redakcyjny i precyzujący, wprowadzają do regulaminu właściwą dla specyfiki pracy komisji terminologię.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Komisja do Spraw Służb Specjalnych
KSS-026-16/2008

Warszawa, dnia 8 lutego 2008 r.

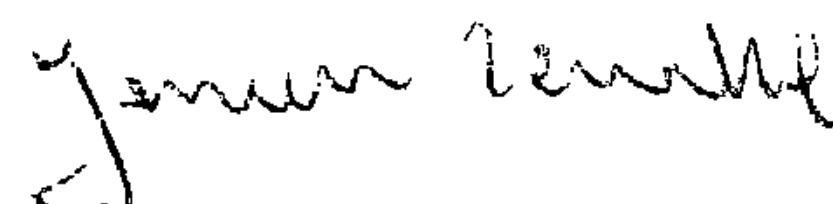
Pan
Bronisław KOMOROWSKI
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 160 ust. 1 regulaminu Sejmu – przedstawiam **opinię nr 16 Komisji do Spraw Służb Specjalnych** uchwaloną na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2008 r.

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji

(Janusz Zemke)

OPINIA nr 16

Komisji do Spraw Służb Specjalnych

dla

Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

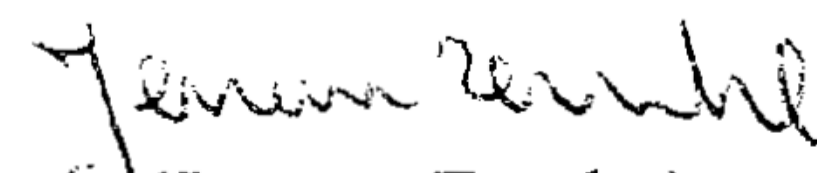
**w sprawie projektu uchwały w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

uchwalona na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2008 r.

Komisja do Spraw Służb Specjalnych na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2008 r. rozpatrzyła projekt uchwały w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przedłożony przez grupę posłów Klubu Parlamentarnego Lewica i Demokraci.

Komisja postanowiła pozytywnie zaopiniować wyżej wymieniony projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji

(Janusz Zemke)

Warszawa, 25 lutego 2008 r.

BAS-WAUiP-360/08

Pan
Lech Czapla
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

**Opinia prawna dotycząca poselskiego projektu uchwały w sprawie zmiany
regulaminu Sejmu**

W dniu 5 lutego 2008 r. grupa posłów wystąpiła z projektem uchwały w sprawie zmiany regulaminu Sejmu. Zakres proponowanej nowelizacji obejmować ma przepisy regulaminu dotyczące Komisji do Spraw Służb Specjalnych (zmiana w art. 138 ust. 3 i 4, art. 139 ust. 3, art. 141 ust. 1 i 3 oraz art. 142), jak również odpowiednią część załącznika do regulaminu, określającego przedmiotowy zakres działania komisji sejmowych (zmiana pkt 2 załącznika). Dodatkowo wnioskodawcy zgłosili także redakcyjną modyfikację brzmienia art. 134 regulaminu.

Warto już na wstępie zauważyć, że treść analizowanego projektu w dużej mierze pokrywa się z propozycjami zawartymi w projekcie zgłoszonym przez Komisję Regulaminową i Spraw Poselskich w V kadencji Sejmu (druk nr 503 z 5 kwietnia 2006 r.), zaopiniowanym następnie (w odpowiedniej części) przez Komisję do Spraw Służb Specjalnych (opinia nr 26 uchwalona na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2006r.). Propozycje zmian w regulaminie Sejmu zawarte w tej opinii zostały też merytorycznie ocenione przez Piotra Radziewicza – eksperta BAS i przedstawione w stosownej opinii prawnej z 27 czerwca 2006 r. (znak: BAS-WAPiL-1541/06). Poniższa analiza będzie zatem korespondować z poczynionymi już ustaleniami dotyczącymi proponowanych zmian w regulaminie Sejmu.

1. Przewidziana przez wnioskodawców zmiana brzmienia art. 134 regulaminu Sejmu polegać ma na modyfikacji obecnego sformułowania: „przestępstwo naruszenia tajemnicy państwowej i służbowej” przez zastąpienie litery „i” spójnikiem „lub”. Propozycja tej treści znalazła się w powoływanym już wcześniej projekcie Komisji Regulaminowej i Spraw Poselskich (druk nr 503) i została pozytywnie zaopiniowana przez Komisję do Spraw Służb Specjalnych (KSS). Uwag do niej nie zgłoszono również w ramach przywołanej opinii eksperckiej BAS. Odnosząc się do tej zmiany w ramach prowadzonych rozważań także nie dostrzegam ewentualnych wątpliwości podważających dopuszczalność i celowość jej wprowadzenia w przedstawionej formie, a co za tym idzie oceniam ją pozytywnie. Modyfikacja art. 134 regulaminu ma w istocie charakter redakcyjny, ale jej znaczenie zdecydowanie wykracza poza ewentualną językową nieścisłość tego przepisu. Wprowadzenie spójnika „lub” pozwoli uniknąć wątpliwości związanych z tym, czy złożenie wniosku w sprawie wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej posła - członka Komisji do Spraw Służb Specjalnych jest możliwe wyłącznie w przypadku naruszenia obu rodzajów tajemnicy – państwowej i służbowej (jak zdaje się sugerować obecne brzmienie art. 134 regulaminu), czy też wystarcza alternatywne naruszenie jednej z nich.

2. Analizowany projekt zakłada uzupełnienie obecnego brzmienia art. 138 ust. 3 regulaminu, zgodnie z którym KSS ustala szczegółowo tryb swojej pracy i podejmowania rozstrzygnięć, przez wskazanie dokumentu właściwego w tym zakresie – czyli regulaminu komisji. Wydaje się, że zmiana ta nie stanowi żadnego *novum* od strony normatywnej i jedynie precyzuje formę, w jakiej powinno nastąpić zebranie postanowień dotyczących sposobu funkcjonowania komisji. Podobne rozwiązanie zastosowano w odniesieniu do innej stałej komisji sejmowej – Komisji Etyki Poselskiej, która także przyjmuje swój własny regulamin (zob. art. 145 ust. 3, art. 147 ust. 2, art. 148 regulaminu Sejmu). W tej sytuacji nie zgłaszam żadnych uwag do tej propozycji.

3. Propozycja zmiany art. 138 ust. 4 regulaminu Sejmu znalazła się w przedłożeniu zawartym w druku nr 503 i została następnie pozytywnie zaopiniowana przez KSS. Nie wzbudziła także żadnych wątpliwości ze strony eksperta BAS. Wydaje się, że o ile sama modyfikacja tego przepisu przedstawiona przez

wnioskodawców nie wywołuje żadnych wątpliwości od strony redakcyjnej, to warto rozważyć w ogóle konieczność umieszczania tego typu regulacji na poziomie regulaminowym. Nie ulega wątpliwości, że posłowie – członkowie KSS związani są postanowieniami ustawy z 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2005 r. nr 196, poz. 1631 ze zm.), a tym samym podlegają w całej rozciągłości ustawowemu reżimowi dostępu do materiałów oraz informacji objętych tą regulacją. Dzieje się tak niezależnie od ewentualnego potwierdzenia tego faktu w regulaminie Sejmu. W tej sytuacji pozostawienie art. 138 ust. 4, nawet przy założeniu zmiany brzmienia tego przepisu, wydaje się całkowicie zbędne. Przepis ten od strony normatywnej nie ustanawia jakiegokolwiek nowego trybu dostępu członków KSS do określonego rodzaju informacji, potwierdzając jedynie oczywisty fakt obowiązywania w tym zakresie cytowanej już wcześniej ustawy.

4. Zmiana treści art. 139 ust. 3 regulaminu Sejmu, polegająca na rozszerzeniu grona osób, które mogą zostać zaproszone do wzięcia udziału w pracach KSS, została zgłoszona pierwotnie w projekcie Komisji Regulaminowej i Spraw Poselskich (druk nr 503). Postulowano wówczas, aby o takim zaproszeniu informować także, w razie potrzeby, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Szefa Agencji Wywiadu. Komisja ds. Służb Specjalnych odnosząc się do tej propozycji w swojej opinii nr 26 dodatkowo wносиła o rozszerzenie katalogu informowanych podmiotów także o Prezesa Rady Ministrów, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego oraz Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Krąg organów władzy publicznej przedstawiony w opinii KSS obejmował też Ministra Koordynatora Służb Specjalnych (w przypadku jego powołania) oraz Ministra Spraw Wewnętrznych. Te dwie ostatnie propozycje zostały następnie poddane krytyce w cytowanej wcześniej opinii eksperta BAS, który podkreślał, że w tekście aktu normatywnego nie należy posługiwać się nazwami ministrów, o ile nie zostali oni wprost wskazani w Konstytucji. Zwracał też uwagę na niedopuszczalność posługiwania się nazwami tzw. ministrów bez teki, którzy nie kierują wyodrębnionym ustawowo działem administracji rządowej i powoływani są przez Prezesa Rady Ministrów w zależności od bieżących potrzeb rządu.

Treść art. 139 ust. 3 regulaminu proponowana przez wnioskodawców w analizowanym projekcie uwzględnia sugestie dotyczące tego przepisu i zgłaszane w toku wcześniejszych prac podejmowanych w związku z projektem zawartym w druku

nr 503. Wskazany wówczas Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Minister Koordynator Służb Specjalnych zostali teraz nazwani w sposób prawidłowy, odpowiadający z jednej strony regulacji wynikającej z ustawy o działach administracji rządowej, z drugiej zaś uwzględniający możliwość zastosowania różnego nazewnictwa względem ewentualnego ministra bez teki, powołanego w celu sprawowania nadzoru nad działalnością służb specjalnych. W tej sytuacji proponowane brzmienie art. 139 ust. 3 regulaminu Sejmu nie budzi już wątpliwości natury redakcyjnej.

Poczynione tutaj uwagi należy odpowiednio zastosować także do propozycji zmiany art. 141 ust. 3 regulaminu, dotyczącego możliwości ustalenia przez KSS komunikatu z jej posiedzenia skierowanego do prasy, radia i telewizji. Krąg osób, mających konsultować treść takiego komunikatu został dostosowany do analogicznego wyliczenia zawartego w art. 139 ust. 3 regulaminu w wersji proponowanej w analizowanym projekcie i nie budzi w związku z tym żadnych dodatkowych zastrzeżeń od strony legislacyjnej.

Podobnie pozytywnie oceniam także proponowaną obecnie zmianę brzmienia art. 142 regulaminu. Przepis ten wymagał bowiem aktualizacji polegającej zarówno na uwzględnieniu regulaminu KSS (wprowadzonego zgodnie z proponowanym art. 138 ust. 3), jak również dostosowania katalogu podmiotów uważanych za służby specjalne, do zmian wprowadzonych w tym zakresie w systemie prawa oraz w proponowanych przepisach regulaminu Sejmu. Nie ulega wątpliwości, że obecne brzmienie art. 142 regulaminu przestało odpowiadać obecnej rzeczywistości normatywnej związanej z pojawieniem się nowych organów administracji rządowej do spraw służb specjalnych.

Warto dodatkowo zwrócić uwagę na słuszne pominięcie w treści art. 139 ust. 3 regulaminu obecnego sformułowania (zawartego w zd. 2 tego przepisu), nakazującego składanie pisemnych zobowiązań do zachowania tajemnicy państwowej bądź służbowej przez osoby zapraszane na posiedzenia KSS. Biorąc pod uwagę obowiązek zachowania tajemnicy w zakresie informacji niejawnych objętych regulacją powoływanej wcześniej ustawy, ciążący zarówno na członkach KSS, jak i wszystkich osobach biorących udział w posiedzeniach tej Komisji, wymóg składania dodatkowych pisemnych oświadczeń w tej materii wydawał się zupełnie niepotrzebny.

5. Modyfikacja treści art. 141 ust. 1 regulaminu Sejmu proponowana w analizowanym projekcie nie odbiega od wcześniejszej sugestii zmiany tego przepisu wynikającej z projektu zawartego w druku nr 503. Obecne przedłożenie zawiera tylko jedną poprawkę o charakterze redakcyjnym, polegającą na zastąpieniu spójnika „lub” (tak w druku 503) spójnikiem „albo”. W rezultacie dotychczasowe brzmienie art. 141 ust. 1 regulaminu zostanie zmienione przez usunięcie z tego przepisu wzmianki o objęciu tajemnicą państwową sprawozdań KSS, o których mowa w art. 164 ust. 1 i art. 168 ust. 1 regulaminu.

Odnosząc się do przedstawionej propozycji należy już na wstępie zauważyć, że modyfikacja brzmienia art. 141 ust. 1 regulaminu nie wpłynie w zasadniczy sposób na zmianę charakteru tej regulacji. Utrzymana zostanie bowiem formalna metoda uznawania określonych dokumentów za podlegające ochronie, z tym że katalog takich dokumentów zostanie teraz uszczuplony o wspomniane dwa rodzaje sprawozdań KSS. Oceniając skutki obowiązywania zmienionej wersji art. 141 ust. 1 regulaminu Sejmu z punktu widzenia ustawy o ochronie informacji niejawnych należy stwierdzić, że zastosowany w tej ustawie materialny sposób kwalifikowania pewnych informacji jako niejawne, pozostanie niespójny z rozwiązaniami regulaminowymi. O ile bowiem ustawodawca decydując o zaliczeniu danej informacji do kategorii tajemnicy państwowej lub służbowej wyraźnie abstrahuje od formy i sposobu jej wyrażania (art. 1 ust. 1 ustawy), o tyle na poziomie art. 141 ust. 1 regulaminu Sejmu to właśnie forma – protokół (wcześniej także sprawozdanie), przesądza o uznaniu takiego dokumentu za chroniony. Trzeba też zauważyć, że analizowany przepis regulaminu w wersji przedstawionej w projekcie dodatkowo rozróżnia dwa typy tajemnicy: państwową i służbową, oddzielając je przy tym spójnikiem „albo”. Należy zatem przyjąć, że protokół z posiedzeń KSS, niezależnie od tego jakie zawiera informacje, stanowić ma w przyszłości alternatywnie jeden z rodzajów tajemnicy. Trudno jednak stwierdzić nie tylko jakie kryteria mają przesądzać o zaliczeniu konkretnego protokołu do odpowiedniej kategorii (tajemnica państwowa bądź służbowa) oraz tego, jaki podmiot miałby o tym decydować. Można oczywiście argumentować, że kompetencje w tym zakresie powinny przysługiwać przewodniczącemu KSS, ale wydaje się, że należy to wprost przewidzieć w treści analizowanego przepisu. Podsumowując przedstawione uwagi trzeba też zasygnalizować pożądany kierunek nowelizacji całego art. 141 ust. 1 regulaminu, polegający na wyraźnym powiązaniu tego przepisu z ustawowym reżimem ochrony

informacji niejawnych. Wydaje się, że efekt ten można osiągnąć dzięki bezpośredniemu odwołaniu do przyjętego przez ustawodawcę kryterium kwalifikowania informacji niejawnych, niezależnie od ich formy. Utrzymanie obecnego rozwiązania, nawet przy uwzględnieniu proponowanych zmian art. 141 ust. 1 regulaminu Sejmu, doprowadzi do utrzymania dotychczasowych rozbieżności związanych ze sposobem obejmowania ochroną prawną różnych informacji wytworzonych w toku prac KSS. Z jednej strony, z mocy samego regulaminu, ochronę taką uzyskają wszystkie protokoły z posiedzeń KSS (niezależnie od ich treści), choć i w tym zakresie trudno stwierdzić, w jaki sposób i kto miałby decydować o uznaniu konkretnego protokołu za tajemnicę państwową bądź służbową. Z drugiej natomiast, wszystkie sprawozdania oraz pozostałe materiały i dokumenty związane z pracami KSS będą podlegały ustawowemu reżimowi ochrony informacji niejawnych, według materialnych kryteriów przyjętych przez ustawodawcę.

6. Ostatnia zmiana przedstawiona w analizowanym projekcie zakłada modyfikację obecnego brzmienia pkt 2 załącznika do regulaminu, określającego przedmiotowy zakres działania KSS. Propozycja dotyczy rozszerzenia pkt 2 i dopisania w tym przepisie nowych zadań KSS polegających na: „zapoznawaniu się z informacjami służb specjalnych o szczególnie istotnych wydarzeniach z ich działalności, w tym dotyczących nieprawidłowości i naruszeń prawa przez służby specjalne w zakresie działań tych służb, poprzez dostęp i wgląd do informacji, dokumentów i materiałów uzyskanych w wyniku wykonania zadań ustawowych, zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych”. Warto zauważyć, że podobna propozycja była już zgłoszona przez KSS przy okazji opinii przedstawionej do projektu z druku 503. Komisja postulowała wówczas identyczną zmianę pkt 2 załącznika do regulaminu, aczkolwiek ówczesne sformułowanie nie zawierało, dodanych w tej wersji projektu, słów: „zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych”. Trzeba też dodać, że propozycja ta podlegała ocenie eksperta BAS, który wskazywał wówczas, że trudno jednoznacznie ocenić sens normatywny sformułowania użytego przez wnioskodawców. Wyjaśniał jednocześnie, że taka zmiana pkt 2 załącznika może sugerować wprowadzenie podstawy prawnej do zapoznawania się przez KSS m.in. z informacjami zawierającymi niektóre tajemnice prawnie chronione, podczas gdy w systemie prawa istnieją szczegółowe regulacje

wyraźnie ograniczające dostęp KSS do określonej sfery aktywności służb specjalnych (np. art. 39 ustawy o ABW oraz AW).

Podjętą się analizy tej propozycji w obecnym jej brzmieniu należy w pierwszej kolejności stwierdzić, że nieznaczna modyfikacja, polegająca na dopisaniu do jej treści wzmianki o zastosowaniu ustawy o ochronie informacji niejawnych w przypadku zapoznawania się przez KSS z informacjami czy materiałami dotyczącymi działalności służb specjalnych nie stanowi w istocie żadnej zmiany o charakterze normatywnym. Niezależnie bowiem od zaakcentowania, że dostęp i wgląd do informacji (dokumentów, materiałów) uzyskanych przez służby specjalne w wyniku wykonania ich zadań ma następować zgodnie z postanowieniami cytowanej ustawy, jej przepisy mają moc powszechnie obowiązującą i wiążą zarówno całą KSS, jak i jej członków. Innymi słowy, nieznaczna różnica w brzmieniu pkt 2 załącznika do regulaminu Sejmu wynikająca z propozycji KSS zawartej w opinii nr 26 i w obecnym przedłożeniu nie może wpływać na sposób oceny tej zmiany. Podobnie jak wówczas, tak i obecnie należy stwierdzić, że jej sens normatywny jest niejasny. Opierając się wyłącznie na treści pkt 2 załącznika do regulaminu Sejmu w proponowanej wersji można wnosić, że zakres podstawowych obowiązków KSS związanych ze sprawowaniem funkcji kontrolnej nad służbami specjalnymi został rozszerzony, a Komisja uzyskała podstawę prawną do zapoznawania się z informacjami i materiałami zawierającymi niektóre tajemnice prawnie chronione. Trudno jednocześnie w oparciu o treść analizowanego sformułowania stwierdzić, o jakie informacje ma w istocie chodzić, czego dokładnie miałyby dotyczyć oraz kto miałby je przekazywać KSS. Uniemożliwiają to nieprecyzyjne i dość ogólne pojęcia, wskazujące m.in. na „informacje służb specjalnych o szczególnie istotnych wydarzeniach z ich działalności”, „nieprawidłowości w zakresie działań [...] służb”, „informacje [...] uzyskane w wyniku wykonania zadań ustawowych”. Wprowadzenie tego rodzaju sformułowań do przepisu określającego zakres działania KSS może budzić poważne wątpliwości odnoszące się do sfery normatywnych skutków takiej modyfikacji. W pewnym sensie można oczywiście zrozumieć dążenia KSS, zgłaszającej ponownie niemal identyczną propozycję zmiany treści pkt 2 załącznika do regulaminu Sejmu. Jakkolwiek warto podkreślić, że nawet tak ogólnie sformułowane rozszerzenie zakresu działania KSS na poziomie regulaminowym nie może oznaczać automatycznego wyposażenia komisji w dodatkowe uprawnienia kontrolne, ani przyznania temu podmiotowi nowych instrumentów oddziaływania

względem odpowiednich organów służb specjalnych. Sprawując funkcję kontrolną KSS, podobnie jak inne organy Sejmu, może działać wyłącznie w zakresie określonym przepisami Konstytucji i ustaw (art. 95 ust. 2 Konstytucji). Oznacza to zatem, że dopuszczalny zakres uprawnień KSS związanych z dostępem do informacji, materiałów bądź dokumentów wytworzonych przez służby specjalne powinien wynikać z obowiązujących regulacji ustawowych. Na poziomie ustawowym możemy natomiast wskazać zarówno przepisy, które przewidują objęcie służb specjalnych kontrolą Sejmu, jak i postanowienia wyraźnie ograniczające dostęp KSS do jakiejś sfery aktywności takich służb. Fakt ten sygnalizował już P. Radzewicz w przywoływanej wcześniej opinii. Na tym tle powstaje wątpliwość dotycząca tego, jakie skutki prawne może powodować proponowane rozszerzenie pkt 2 załącznika do regulaminu Sejmu i umieszczenie w tym przepisie analizowanego tutaj fragmentu. Skoro bowiem przepis regulaminowy nie może stanowić samoistnej podstawy służącej KSS do podejmowania działań kontrolnych polegających na żądaniu dostępu do określonych materiałów, to nie powinien być sformułowany w sposób, który zdaje się takie uprawnienia kreować. Jeżeli zatem intencją wnioskodawców analizowanego projektu, wyrażającą się w proponowanej zmianie pkt 2 załącznika do regulaminu Sejmu, była chęć podkreślenia uprawnień KSS do zapoznawania się z określonymi informacjami, to z pewnością w treści takiej wzmianki należy zwrócić uwagę nie tylko na jedną ustawę o ochronie informacji niejawnych, ale także inne regulacje kształtujące dopuszczalny zakres posługiwania się przez KSS tego rodzaju instrumentami kontrolnymi. Celowe wydaje się zastosowanie formuły wskazującej na prawo dostępu i wglądu KSS do dokumentów i materiałów uzyskanych przez służby specjalne, o ile przepisy ustawy o ochronie informacji niejawnych lub inne regulacje szczególne nie wyłączają takiego dostępu.

Sporządził: Marcin Stębelki – ekspert ds. legislacji

Akceptował: Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

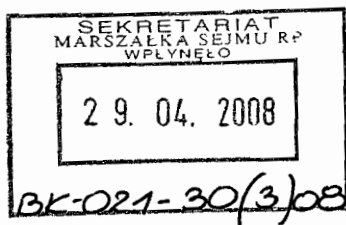
Michał Królikowski

Deskrytory Bazy REX: regulamin Sejmu, Sejm, komisja sejmowa, komisja do spraw służb specjalnych, zmiana regulaminu Sejmu.

Tomasz Arabski

KSS-4406-1(3)/08

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2008 roku

Pan

Bronisław Komorowski

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo PS-47-u/08, dotyczące poselskiego projektu uchwały w sprawie zmiany Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów przedstawiam następujące uwagi do tego dokumentu.

1) W załączniku w pkt 2 po wyrazach *zapoznawanie się z informacjami służb specjalnych o szczególnie istotnych wydarzeniach z ich działalności, w tym dotyczących nieprawidłowości i naruszeń prawa przez służby specjalne w zakresie działań tych służb, poprzez dostęp i wgląd do informacji, dokumentów i materiałów uzyskanych w wyniku wykonania zadań ustawowych, zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych* należy dodać wyrazy:

oraz z zastrzeżeniem art. 39 ust. 3 w zw. z ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.), art. 28 ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.) oraz art. 43 ust. 3 w zw. z ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709, z późn. zm.).

2) W załączniku w pkt 2 poważne wątpliwości budzi propozycja poszerzenia kompetencji Komisji o opiniowanie nie tylko projektów ustaw i rozporządzeń, ale także *zarządzeń oraz innych aktów normatywnych dotyczących służb specjalnych, w tym regulujących działalność tych służb*. Nie precyzuje ona bowiem, czy chodzi w niej o akty normatywne wydawane przez Prezesa Rady Ministrów i ministrów, czy także o akty wydawane przez szefów służb.

3) W załączniku w pkt 2 uszczegółowienia wymaga zapis o rozpatrywaniu przez Komisję *innych informacji finansowych*. W proponowanym brzmieniu nie określa on wystarczająco precyzyjnie, o jakie informacje chodzi.

Z powrotem,